

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **Ł. B.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

o wznowienie postępowania

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 27 marca 2019 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt II K [...]

postanowił:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego w kwocie 20 zł.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt II K [...] uznał oskarżonego Ł. B. za winnego przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., przy zastosowaniu dyspozycji przepisu art. 60 § 2 pkt 2 i § 6 pkt 2 k.k., wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności.

Ponadto Sąd, na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego odpowiednie kwoty, tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonego oraz prokuratora, Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż z podstawy prawnej wymiaru kary wyeliminował przepisy art. 60 § 2 pkt 2 i § 6 pkt 2 k.k., zaś orzeczoną karę pozbawienia wolności podwyższył do 8 lat. W pozostałej części Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 20 września 2017 r., sygn. akt II KK 263/17 oddalił kasację wniesioną przez obrońcę skazanego jako oczywiście bezzasadną.

Obecnie z wnioskiem o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem wystąpili obrońcy skazanego.

Pierwszy z obrońców skazanego Ł. B. – adw. M. W. M., działając na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b) k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania celem:

- 1) przesłuchania bezpośredniego świadka zdarzenia: A. K., albowiem w dotychczasowych etapach postępowania sądowego dowodu z jej zeznań nie przeprowadzono, a ich reasumpcja w procesie dowodowym oraz procesie wyrokowania powinna wpłynąć na złagodzenie orzeczonej skazanemu kary. Wyłącznie zeznania tego świadka, jego spostrzeżenia, co do zachowania zarówno sprawcy jak i pokrzywdzonego rzucają zupełnie inne światło na przebieg zdarzenia i przede wszystkim na działanie sprawcy;
- 2) przeprowadzenia ponownej opinii z zakresu psychologii i psychiatrii skazanego Ł. B., albowiem diagnoza i opinia z grudnia 2017 roku wykonana przez lekarza A. B. Asystenta Kliniki Psychiatrii Wydziału Fizjoterapii wykazała u skazanego zaburzenia adaptacyjne, objawy utrzymującej się depresji, potwierdziła ponadto długotrwałe leczenie Ł. B., co również nie znalazło odniesienia w treści uzasadniania wyroku jak i opinii biegłych badających skazanego na okoliczności możliwości jego udziału w procesie.

W ocenie obrońcy wnioskowane dowody pojawiły się już po wydaniu wyroków skazujących i nie zostały uwzględnione w procesie decyzyjnym zarówno Sądu *meriti*, jak i Sądu odwoławczego.

Podnosząc powyższe, obrońca – adw. M. W. M. wniósł – jak się wydaje – o wznowienie postępowania, uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w P. i przekazanie sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Drugi z obrońców skazanego Ł. B. – adw. P. M., działając na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...], uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Wystąpił także o przeprowadzenie dowodów:

- a) z opinii biegłego sądowego z dziedziny informatyki, analizy nagrań wideo z materiału z monitoringu na okoliczność tego, czy skazany w chwili czynu obserwował osobę pokrzywdzonego i jaka była jego reakcja bezpośrednio po potrąceniu pokrzywdzonego, jaka była kolejność zdarzeń, usytuowanie osób, czy pokrzywdzony przyczynił się swoim zachowaniem do zdarzenia, czy skręt kół był ściśle powiązany z ruchem pokrzywdzonego i zamiarem jego przejechania czy też spowodowane to było uniknięciem uderzenia w stojące przed nim samochody,
- b) zeznań świadka A. K..

Motywuując wniosek, obrońca wskazał, że zapis monitoringu jest kluczowym dowodem w sprawie, na którym opierają się ustalenia Sądu, a w konsekwencji przyjęta kwalifikacja prawna czynu. Stwierdzenie okoliczności wynikających z zapisu monitoringu wymagało wiadomości specjalnych i zasięgnięcia w tym celu opinii biegłego albo biegłych. W okolicznościach niniejszej sprawy skorzystanie z opinii biegłego było koniecznością, albowiem niezbędne było posiadanie przez Sąd wiedzy specjalnej. Płyta CD zabezpieczona w aktach sprawy była natomiast wyłącznie przedmiotem oględzin oraz przeprowadzonego z urzędu dowodu z odtworzenia znajdującego się na niej zapisu wizualnego.

W pisemnych odpowiedziach na oba wnioski prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o ich oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oba wnioski o wznowienie postępowania w sprawie skazanego Ł. B. okazały się niezasadne.

Na wstępie rozważań podnieść należy, że wznowienie postępowania jest instytucją wyjątkową, wobec domniemania prawidłowości ustaleń i rozstrzygnięć zawartych w prawomocnym wyroku. Zgodnie z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a) k.p.k. podstawą do wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania sądowego są ujawnione po wydaniu orzeczenia nowe fakty lub dowody wskazujące m.in. na to, że skazany nie popełnił czynu. Podstawą wznowienia jest również sytuacja, w której po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że doszło do skazania za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.).

Wznowienie postępowania sądowego nie jest więc uwarunkowane ujawnieniem się po wydaniu wyroku jakichkolwiek nowych faktów lub dowodów, czy też zgłoszeniem określonych wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale tym, by nowe fakty lub dowody wiarygodnie podważały prawdziwość dokonanych, istotnych ustaleń faktycznych (zob. np. wyrok SN z 10 października 1995 r., II KO 76/94, OSNKW 1996, nr 1 - 2, poz. 9, czy postanowienie SN z 24 kwietnia 1996 r., V KO 2/96, OSNKW 1996, nr 7 - 8, poz. 47).

Sama nowość źródła dowodowego, czy też środka dowodowego pochodzącego z tego samego źródła dowodowego, bez wskazania w tym kontekście na poważne prawdopodobieństwo nietrafności prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy, nie przesądza jeszcze o wystąpieniu analizowanej podstawy wznowieniowej. Zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że niejako automatycznie sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do wznowienia postępowania. Owe nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej – co należy podkreślić – w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji. Oddzielenie tej oceny od całokształtu dowodów, które stały się podstawą dotychczasowych orzeczeń, czyniłoby ją nieracjonalną i w zasadzie oderwaną od realiów sprawy. A przecież tylko na gruncie tych realiów i po wnikliwym

skonfrontowaniu dowodów „nowych”, to znaczy zgłoszonych we wniosku o wznowienie postępowania z dowodami dotychczas występującymi, możliwe jest stwierdzenie, czy pierwsze z wymienionych nakazują uznać z dużym prawdopodobieństwem ustalenia dokonane przez orzekające sądy obu instancji za wadliwe. Ze wskazanej wyżej podstawy wznowienia wynika zatem, że rozpoznanie wniosku o wznowienie z tego tytułu ogranicza się wyłącznie do badania, czy rzeczywiście po uprawomocnieniu się wyroku ujawniły się nowe fakty lub dowody, które wskazują na oczywistą (graniczącą z pewnością) lub co najmniej wysoce prawdopodobną błędność wyroku objętego wnioskiem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2013 r., V KO 21/13, LEX nr 1313142).

Wskazać wreszcie należy, że poszukiwanie *propter nova* nie jest rolą sądu wznowieniowego. Sąd procedujący w trybie art. 540 § 1 k.p.k. powołany jest jedynie do ich oceny w świetle dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego, który legł u podstaw zaskarżonego wnioskiem rozstrzygnięcia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 września 2010 r., IV KO 55/10, z dnia 16 października 2014 r., II KO 84/13, OSNKW 2015/3/21). Sąd Najwyższy nie jest więc władny, w uwzględnieniu wątpliwości wzbudzonych przez wnioskodawcę, poszukiwać nowych faktów lub dowodów i prowadzić w tym zakresie postępowania, albowiem powinność w tym zakresie leży w pierwszej kolejności po stronie autora wniosku o wznowienie, któremu pozostawiono pewien margines swobody w sposobie argumentowania racji mających przemawiać za wznowieniem postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem. Dopuszczalne i spotykane w praktyce jest posługiwanie się w tym zakresie np. pisemnymi oświadczeniami osób, czy opiniami instytucji.

Oba złożone w imieniu skazanego Ł. B. wnioski o wznowienie nie dają podstaw do przyjęcia, że w sprawie ujawniły się jakieś nowe, nieznane wcześniej fakty lub dowody świadczące o niesłuszności skazania z powodów określonych w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

W odniesieniu do wskazywanej konieczności przesłuchania A. K., autorzy wniosków w tym zakresie pomijają tę okoliczność, że świadek ta w postępowaniu przygotowawczym, jako osoba najbliższa w stosunku do podejrzanego, odmówiła

złożenia zeznań. Jak się wydaje, z tego właśnie względu, żadna ze stron nie wnosiła o przesłuchanie tego świadka w postępowaniu sądowym, pomimo, że nie istniały ku temu obiektywne przeszkody. We wniosku o wznowienie nie wykazano, choćby za pomocą tzw. dowodów swobodnych, np. pisemnego oświadczenia świadka, że świadek A. K. zmieniła swoją postawę procesową, a nadto, iż z jej zeznań miałyby wynikać nowe, nieznane wcześniej okoliczności wskazujące na potrzebę wznowienia postępowania.

W odniesieniu do powołanego przez wnioskodawcę stanowiska lekarza A. B. Asystenta Kliniki Psychiatrii Wydziału Fizjoterapii, mającego przemawiać za potrzebą przeprowadzenia ponownej opinii z zakresu psychologii i psychiatrii skazanego Ł. B., to w pierwszej kolejności należy odnotować, że przedmiotowa diagnoza nie została dołączona do wniosku o wznowienie, co praktycznie uniemożliwia Sądowi Najwyższemu merytoryczne odniesienie się do racji tam zawartych. Argumenty przedstawione we wniosku o wznowienie nie dają podstaw do uznania, by w procesie orzekania bezzasadnie pominięto poczynienie ustaleń odnoszących się do sfery psychiki sprawcy. Wprost przeciwnie – kwestia ta stanowiła przedmiot kompleksowej opinii sądowo -psychiatryczno-psychologicznej sporządzonej przez biegłych z [...] Ośrodka Psychiatrii Sądowej w G., którzy nie stwierdzili u badanego odchyłań w zakresie stanu zdrowia psychicznego (k. 212 *in fine*). Stan zdrowia psychicznego skazanego w 2017 r., a więc po wydaniu prawomocnego wyroku, przy braku jakichkolwiek argumentów wskazujących na nietrafność opinii sporządzonej w tym zakresie w postępowaniu instancyjnym, nie może stanowić skutecznej podstawy do podważenia trafności skazania oraz wymiaru kary.

Także gdy idzie o potrzebę przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego z dziedziny informatyki oraz analizy nagrań wideo z materiału z monitoringu, celem wniosku w tym zakresie jest jedynie próba poddania weryfikacji ustaleń faktycznych poczynionych przez oba Sądy w oparciu, między innymi, o wskazywany przez wnioskodawcę dowód z nagrania z monitoringu. A przecież judykat przywołany we wniosku oraz przywołane tam orzecznictwo, do którego należy odesłać jego autora, jasno określa, jakie fakty i dowody warunkują wznowienie postępowania, które bynajmniej nie jest środkiem

do rozpoznania sprawy w kolejnej (trzeciej) instancji. Nie chodzi jedynie o przedstawienie wątpliwości co do wcześniejszych ustaleń faktycznych, a o poważne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego (zob. postanowienia SN: z dnia 19 października 2016 r., IV KO 55/16; z dnia 12 października 2004 r., III KO 32/02, OSNKW 2004, z. 10, poz. 99; z dnia 12 lutego 2009 r., III KO 73/08, R - OSNKW 2009, poz. 396).

Z tych wszystkich względów obydwie wnioski o wznowienie podlegały oddaleniu. Jednocześnie, na podstawie art. 639 k.p.k., Sąd Najwyższy obciążył skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego, nie znajdując podstaw do zwolnienia z obowiązku ich poniesienia.